

**ЕФРЕМ КАРАМФИЛОВ
ЕДНО ДЕТЕ БЕЗ ДОМ
ПОСЛЕСЛОВ КЪМ „БЕЗ ДОМ“**

chitanka.info

Авторът на тази книга Ектор Мало не е сред големите френски писатели на XIX век. „Без дом“ е най-доброто, което е написал. Но това е действително една хубава книга, композирана най-просто и обикновено, както често става с хубавите творби в литературата. Едно бедно момче, без родители, без дом е принудено да пътува из Франция и да среща различни хора по своя път — добри и лоши. Това дава възможност на автора да нарисува широка картина на тогавашното общество и същевременно да изгради редица интересни и живи характери.

Нека си припомним, че по този начин са композирани някои от най-хубавите книги в световната литература. И Дон Кихот например пътува по пътищата на Испания, за да се бори за правда и справедливост. И мошеникът Чичиков пътува из широките руски простори, за да купува мъртви души. И барон Мюнхаузен пътува и изживява различни фантастични приключения, и други.

Както за всяка литература, така и за детската и юношеската особено важно е изграждането на ярки образи, които не само да се открият, но да останат като живи в паметта на читателите, да накарат тези читатели да ги заобичат, да ги приемат в своята среда, да се поучават от тях.

Успял ли е в това отношение авторът на „Без дом“? Аз мисля, че е успял. Особено що се отнася до главния герой — момченцето Реми. Та нали то страда, радва се, нали през неговия поглед е видян светът — цялата разнообразна действителност, сред която е принудено да се движи.

А това е много трудно — да гледаш света, хората с наивния и все пак остър, буден поглед на едно изоставено, страдащо дете, кое то няма никакъв житейски опит. То тръгва от бедната селска къщичка на мама Барберен, където неговият свят е бил крайно ограничен между селските животни и няколкото съседни, за да се намери изведнъж по дългите пътища на Франция, да се превърне в бездомник, който скита от място на място, от град на град и се бори за малките житейски радости — късче хляб, подслон в някоя колиба, възможност да пее и играе пред оскъдната публика.

Но това момченце никога не изпада в униние, никога не губи своето човешко достойнство, запазва непокътната същността си и ведрия си поглед към живота. Авторът се е стремил да ни го покаже

цялостно и когато греши, и когато успява, и когато се радва, и когато пролива сълзи.

Интересен момент е например заспиването на момченцето в колибата през ледената зимна нощ, сред вълците, което става причина да загинат двете кученца. И след тази тежка простъпка — благородното отношение към детето на стареца Виталис. Ето този старец е най-хубавият образ в книгата и най-голямата сполука на автора. Читателите непрекъснато разкриват благородството, безкористността, човещината на този стар човек, който носи тежкия кръст с открито сърце и с песен на уста. А някога той е бил голям, прославен певец на Италия, но когато загубва гласа си, запазва своето достойнство. И решава да се скрие от света, за да го запомнят хората само в разцвета на изкуството му. И все пак да остане верен на това изкуство като беден, пътуващ музикант, И за него, и с него умира...

Чудесна е тази малка група, която пътува, пее и танцува, съставена от един беден старец, който се оказва бивш голям певец, от едно бездомно дете, което се оказва син на английски благородник, и от няколко животни — кученца, маймунка.

С голяма обич са описани тези животни, особено кученцето Капи. Това одухотворяване на животните, това разкриване на тяхната човешка същност е направено с обич и мяра. И ние, читателите, обикваме кученцето Капи, равноправен член на малката артистична група. Защото тези няколко пътуващи музиканти си остават истински артисти в най-хубавия и благороден смисъл на думата — артисти сред нищетата, мизерията, призрака на глада и неизвестността.

С помощта на тези няколко герои Ектор Мало е успял да направи и един разрез на тогавашното общество във Франция, да ни покаже тежкия живот на миньорите, на градинарите. И заедно с това тяхната скромна човещина, готовността им винаги да помагат на тези, които страдат, които имат нужда от закрила.

Детето, естествено, среща и лоши хора, но при сблъсък с тях отново се откроява благородството не само на него, но и на всички, които му помагат — обикновени, бедни хора. Те не се задоволяват само със съчувствие, така обичано от интелектуалците, а са способни за саможертвена помощ.

В един по-дълбок план ние разбираме частица и от същината на капиталистическото общество в голямата западна държава през XIX

век — разцвета на капитализма, и колко малко са грижите към човека, колко безпомощен и беззащитен е той, когато е беден и когато е бездомен. Той винаги може да изчезне от света, да се стопи. И никой от тези, които би трябвало да бъдат отговорни за човека в демократичната културна държава, няма да му се притече на помощ, няма да почувствува някакъв срам.

Стоят изправени едни срещу други в мълчалив двубой полицаите, кметовете, властниците, алчните „артисти“ като Гарофоли и бедните градинари, честните миньори, скитащите музиканти. И ние чувствуваме дълбоката нравствена истина, която се крие в народните недра.

Много правилно авторът не прави свои изводи, не поучава, а само рисува, показва спокойно или развълнувано действителността. И това е едно от достойнствата на неговата творба.

Той, поначало сполучливо, дава възможност на момченцето да преодолее всички трудности и да се озове в богатия аристократичен дом на семейството, от което произхожда. Но по неговия път към „щастие“ остават скъпи жертви — най-напред старецът Виталис, а след това маймунката Добродушко, кученцата Долче и Зербино. Смъртта на този благороден старец и на тези малки животинки изпълва с трагическа красота интересното повествование.

* * *

Една от първите книги, които съм имал възможност да прочета като дете, беше именно „Без дом“ в съкратено, но хубаво издание, с бели корици и богати илюстрации.

Оттогава изминаха много години, но все още помня не само главните герои — момчето Реми и стареца Виталис, но и светлото, радостно чувство, което ми бе донесла тази книга. Това чувство ме връща към най-хубавите детски години, които остават завинаги в нашата душа.

И ето този спомен ме накара да хвърля нов, вече „мъдър“ поглед към книгата „Без дом“. Но именно мъдрият поглед не успя да убие детското очарование.

А това показва, че книгата действително е хубава.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.